

Školní pedagogika: seminář

Petr Knecht

Je učitelství umění nebo věda?

TAK / LVK

Požadavky k ukončení semináře

- Studijní zátěž studenta je soustředěna do období semestrální výuky. Požadavky předmětu jsou plněny průběžně v době výuky stanované rozvrhem.
- Odevzdání dílčích částí portfoliového úkolu a jejich schválení vyučujícím předmětu.
- V souladu s čl. 16 SZŘ jsou pro ukončení předmětu předepsány průběžné kontroly, jejichž výsledky jsou započítávány do závěrečného hodnocení
- 2 kredity = 60 hodin (10 hod. přímé výuky)

Seminární/portfoliový úkol (pouze PS)

1. Prostudujte ŠVP zvolené školy a charakterizuje deklarované principy/strategie, na nichž škola staví ŠVP.
2. Vyberte si jeden tematický celek v rámci jednoho ročníku vybraného typu školy a zjistěte, jak je v ŠVP dané školy vymezeno učivo a výstupy pro jeden z Vašich aprobačních předmětů a jak korespondují s filozofiemi vzdělávání Pasche et al.
3. Proveďte didaktickou analýzu učiva ze zvoleného tematického celku (pojmy, učební úlohy, mezipředmětové vztahy).
4. Formulujte obecnější cíle pro vybraný tematický celek.
5. Rozvrhněte daný celek do několika vyučovacích hodin.
6. Pro každou vyučovací jednotku formulujte dílčí cíle odvozené z obecnějších cílů, a v souladu s tím navrhnete činnosti (učební úlohy) a způsob hodnocení.
7. Na základě zkušeností z praxe upravte plán výuky s ohledem na možnosti žáků (např. pro žáky nadané, se SVP).

Výstup přehledně vložte do jednoho souboru ve formátu MS Word, uveďte Vaše jméno a citace.

Úkol odevzdejte do příslušné odevzdávací (termín: 3 dny před konáním posledního semináře).

Požadavky k ukončení semináře

- Portfoliový úkol:
 - Maximálně využijte, prosím, materiály vypracované v rámci výuky oborových didaktik a seminářů k praxím, přípravy z praxe apod.

Časový harmonogram

1. Didaktická transformace obsahu. Práce učitele s kurikulem. (18.2./25.2.)
2. Příprava učitele na výuku (4.3./11.3.)
3. Kvalita výuky a její charakteristiky/komponenty, realizace výuky (18.3./25.3.)
4. Hodnocení žáků (1.4./8.4.)
5. Vyučování jako didaktická transformace/cyklus pedagogického uvažování a jednání. Aktéři a procesy výuky. (29.4./6.5.)

1. Didaktická transformace obsahu. Práce učitele s kurikulem. (18.2/25.2.)

- **Obsah:** vzdělávací standardy, RVP, ŠVP, učitel jako tvůrce a uživatel kurikula. Učebnice, učební materiály.
- **Výstupy:**
- Studující: přiřadí vybrané cíle a obsahy školního vzdělávání k základním pojetím/teoriím kurikula (materiální vs. formální vzdělávání, esencialismus vs. progresivismus aj.);
- identifikuje klíčové oblasti v RVP relevantní pro výuku vybraného oboru;
- prostuduje ŠVP zvolené školy a charakterizuje deklarované principy/strategie, na nichž škola staví ŠVP;
- zjistí, jak je v ŠVP vymezeno učivo a výstupy pro jeden z jeho aporbačních předmětů a jak korespondují s filozofiemi vzdělávání Pasche et al.
- RVP ZV: <http://www.msmt.cz/file/37052/>

Seminární/portfoliový úkol část 1

1. Prostudujte ŠVP zvolené školy a charakterizuje deklarované principy/strategie, na nichž škola staví ŠVP.
 2. Vyberte si jeden tematický celek v rámci jednoho ročníku vybraného typu školy a zjistěte, jak je v ŠVP dané školy vymezeno učivo a výstupy pro jeden z Vašich aprobačních předmětů a jak korespondují s filozofiemi vzdělávání Pasche et al.
- Pasch, M., Gardner, T. G., Sparks-Langerová, G., Starková, A. J., & Moodyová, C. D. (1998). Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha: Portál. (kap. 2)

Úkol odevzdejte, prosím, do odevzdávacího předmetu nejpozději 2 dny před konáním příštího semináře (1.3./9.3.).

2. Příprava učitele na výuku (4.3./11.3.)

- **Obsah:** Cíle vzdělávání, motivace žáků, vztah vyučování a učení, psychodidaktická transformace, učební úlohy.
- **Výstupy:**
- Studující na základě kritického zhodnocení své vlastní přípravy na výuku:
- (a) uvede příklady formulace cílů kognitivních, afektivních a psychomotorických,
- (b) klasifikuje cíle výuky a učební úlohy dle úrovně Bloomovy taxonomie kognitivních cílů,
- (c) kriticky posoudí náročnost cílů výuky podle reálných schopností žáků,
- (d) připraví pracovní podmínky a prostředí pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami.

Seminární/portfoliový úkol část 2

1. Proveďte didaktickou analýzu učiva ze zvoleného tematického celku (pojmy, učební úlohy, mezipředmětové vztahy).
 2. Formulujte obecnější i dílčí cíle pro vybraný tematický celek dle Bloomovy taxonomie.
 3. Rozvrhněte daný celek do několika vyučovacích hodin.
- Pasch, M., Gardner, T. G., Sparks-Langerová, G., Starková, A. J., & Moodyová, C. D. (1998). Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha: Portál. (kap. 2.2, 3)

Úkol odevzdejte, prosím, do odevzdávacího předmetu nejpozději 2 dny před konáním příštího semináře. (16.3./23.3.)

3. Kvalita výuky a její charakteristiky/komponenty, realizace výuky (18.3./25.3.)

Obsah: organizace výuky (využití času, přiměřené tempo, strukturovanost), **zprostředkování cílů a obsahů** (jasnost, strukturovanost, soudržnost), **učební úlohy** (kognitivní aktivizace), **podpůrné učební klima** (konstruktivní práce s chybou, adaptivita výukových postupů).

vyučovací styly, výukové metody ve vyučování a učení, organizační formy výuky, didaktické prostředky a média.

Výstupy:

Studující:

vysvětlí, jaké činnosti spadají do organizace a řízení výuky;

zdůvodní, jak organizace výuky souvisí s její kvalitou;

na příkladech ilustruje důvody nekázně ve výuce a navrhne možná řešení;

navrhne učební úlohy s různou úrovní kognitivní náročnosti, přičemž aplikuje principy kvalitní výuky.

(a) navrhne vhodné výukové metody, organizační formy a didaktické prostředky a média pro výuku vybraného učiva;

(b) na příkladu konkrétního učiva kriticky posoudí a ověří vhodnost zvolené metody a formy z pohledu učebního stylu žáka, vyučovacího stylu učitele a požadavku didaktické transformace obsahu.

Seminární/portfoliový úkol část 3

1. Pro každou vyučovací jednotku formulujte dílčí cíle odvozené z obecnějších cílů, a v souladu s tím navrhnete činnosti (učební úlohy) a způsob jejich hodnocení.
- Pasch, M., Gardner, T. G., Sparks-Langerová, G., Starková, A. J., & Moodyová, C. D. (1998). Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha: Portál. (kap. 4,5,6)

Úkol odevzdejte, prosím, do odevzdávacího předmetu nejpozději 2 dny před konáním příštího semináře. (30.3./6.4.)

4. Hodnocení žáků (1.4./8.4.)

Obsah: Formativní a sumativní hodnocení, normativní a kriteriální hodnocení, autonomní a heteronomní hodnocení a validita hodnocení, kompetence, strategie osvojování klíčových kompetencí

Výstupy: Studující

- (a) používá vhodné diagnostické metody a nástroje s ohledem na jejich silné a slabé stránky;
- (b) aplikuje své vědomosti a dovednosti při tvorbě návrhu způsobu hodnocení konkrétní vyučovací hodiny/výukové aktivity;
- (c) stanoví cíl výuky a adekvátní způsob hodnocení úrovně jeho dosažení.

Seminární/portfoliový úkol část 4

1. Na základě zkušeností z praxe upravte plán výuky s ohledem na možnosti žáků (např. pro žáky nadané, se SVP).
 2. Revidujte celý portfoliový úkol tak, aby bylo zohledněno učivo ze seminářů a doporučení diskutovaná na seminářích.
- Pasch, M., Gardner, T. G., Sparks-Langerová, G., Starková, A. J., & Moodyová, C. D. (1998). Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha: Portál. (kap. 7)

Úkol odevzdejte, prosím, do odevzdávnary předmětu nejpozději 2 dny před konáním příštího semináře (27.4./4.5.).

5. Vyučování jako didaktická transformace/cyklus pedagogického uvažování a jednání. Aktéři a procesy výuky. (29.4./6.5.)

Obsah: učitel a žák ve výukové interakci, kvalita a efektivita výuky, organizace výukového procesu, reflexe výukového procesu

Výstupy:

Studující:

aplikuje své vědomosti a dovednosti při analýze výukového procesu a zhodnocení jeho kvality a efektivity na základě své zkušenosti z praxe, na vybrané videonahrávce vyučovací hodiny (z Virtuálních hospitací dostupné na www.rvp.cz) apod.
provede reflexi vlastní vyučovací hodiny a na jejím základě navrhne alteraci.

Summa summarum

- 1) Aktivní účast na seminářích vč. předchozího samostatného studia (1 absence je OK)
- 2) Včasné a průběžné odevzdání 4 dílčích úkolů a jejich pozitivní zhodnocení ze strany vyučujícího.

Literatura

Povinná:

Pasch, M., et al. (1998). *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Praha: Portál. Portál. Kniha je k dispozici v knihovnách MU.

+ zadané texty

Pro fajnšmekry – milovníky studia:

Dvořák, D. (2012). *Od osnov ke standardům. Proměny kurikulární teorie a praxe*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. Kniha je k dispozici v knihovnách MU.